

Dvakrát měř, jednou řež!

Správným přístupem k výcviku a výchově psa můžeme chování psa výrazně ovlivnit. Ne každý si však uvědomuje, že neméně důležitý je správný výběr psa. Rozhodně tady platí: dvakrát měř, jednou řež.

Dobry chovatel dokáže jednotlivá štěňata přesně charakterizovat

Mnoho psů s tzv. problémovým chováním jsou zvířata bez průkazu původu. Většinou se při tom nejedná o typické voříšky, ale častěji o příslušníky různých plemen, ovšem bez průkazu původu.

To, že se tito jedinci liší od jedinců s průkazem původu v exteriéru, laik většinou ani nepozná a je nadšen výhodnou koupí zvířete. Vždyť výstavy je nijak nelákají a nový pejsek vypadá skoro jako v atlasu! Bohužel dovnitř mu nevidí. Povahy mnoha těchto zvířat bývají velmi nevydařené.

CHOVATELÉ A MNOŽITELÉ

Chovatel, od kterého si chceme koupit psa, by především měl být člověk zapálený pro „své“ plemeno a chovat čistokrevné jedince s průkazem původu. Chovatelé každého plemene psů mají svůj malý uzavřený svět. Dobrovolně se sdružují v klubech, dobrovolně platí roč-

ní členské příspěvky, povinně investují do zdravotních vyšetření svých psů, jezdí na výstavy, jsou v kontaktu s dalšími chovateli a snaží se o to, aby jejich odchov daného plemene byl natolik kvalitní, že získají pro svá štěňata průkaz původu. Samozřejmě by pro ně bylo jednodušší nakrýt svou fenku příležitostným psem v ulici, ale protože jsou to slušní lidé a jde jim o blaho plemene, neudělají to. Raději budou svádět své malé boje mezi ostatními chovateli o nejlepší odchov psů s průkazem původu. V některých klubech je i velká rivalita a konkurenční boj, ne vždy vyjdou nadějným mladým psům všechny vysněné výsledky na výbornou, a tak každý chovatel zažívá i neúspěchy. Přesto chová dál, jezdí se svými psy předvádět je na akce, je na své odchovy pyšný a žije jimi většinou i s celou rodinou. I u nás se najdou chovatelé, kteří svému konič-

ku zcela propadli a chovatelství se stalo doslova jejich zaměstnáním - starají se o své psy a odchovy dnem i nocí. Proto i ve velkých chovatelských stanicích najdeme velmi nadějná a perfektně socializovaná štěňata, protože jsou denně opečovávána zkušenými lidmi, kteří se nezabývají ničím jiným než chovem psů. Většina nadšených chovatelů navíc tráví večery u počítače a udržuje čilý kontakt se zahraničím, aby měli maximum nových informací a novou krev v podobě importů. Neváhal by investovat částky, nad kterými by se běžnému zájemci o štěně daného plemene zatočila hlava. Takový chovatel vám určitě nabídne prodejní smlouvu na štěně a možná budete překvapeni, že jedním z bodů bude předkupní právo na štěně v případě, že byste se jednou chtěli psíka zbavit prodejem. Zato chovatele, který chová více psů bez průkazu původu, lze obvykle zařadit do kategorie „množitel“. Rád inzeruje zvláště v Annonci (inzerce je tam zdarma), rád nabízí štěňata levně, malé psy má nezřídkou v králikárně i se štěňátky, velké psy na špinavém dvoře mezi haraburdím a uskladněným materiálem. Svou chovatelskou základnu vám obvykle neukáže, protože většina množitelů ví, že organizace ochránců zvířat by nebyly jejich počináním nadšeny, a rovněž tuší, že potenciální zájemci by mohli ochránce zvířat přivolat mobilem ihned po spatření jejich chovatelského zázemí. Tito psi často neznají hračky, nevědí, co to je vakcinace ani odčervovací přípravky, nikdy neochutnali kvalitní krmivo, nepoznali láskyplně hladící ruku člověka. Jejich jedinou devizou je, že jsou to „levná štěňata“, pro něž se nový majitel často ani nemusí obtěžovat jezdit, protože mu je „chovatel“ ochotně přiveze k nejbližší pumpě. Je třeba si uvědomit, že tito lidé budou množit psy a prodávat levná štěňata tak dlouho, dokud o ně bude zájem!

VÝBĚR PLEMENE: ATLAS NESTACÍ

Je mi celkem jasné, že mezi plemeny máte své favority a do výběru si nechcete nechat příliš mluvit. Přesto nemohu jinak než vám doporučit, abyste povaho-

vé vlastnosti vybraného plemene konzultovali s několika chovateli třeba telefonicky alespoň z pohodlí domova, když už se vám nebude chtít objíždět osobně více chovatelských stanic nebo výstavy psů, což by bylo nejvhodnější. Určitě se i pobavíte, protože vyprávění jednotlivých chovatelů o povaze a schopnostech vámi zvoleného plemene budou někdy velmi odlišná. Vybírat psa jen podle atlasu plemen není moc dobrý nápad.

VÝBĚR ŠTĚNĚTE ANEB KRÁSA NENÍ VŠECHNO

Je dobré vědět, že vhodným výběrem pejska se můžete vyvarovat jeho pozdějšího problémového chování. Každé štěňátko dostane do vínku určité vlohy, které můžeme potlačit nebo rozvíjet, a svým přístupem můžeme částečně ovlivnit chování psa. Je mylné se domnívat, že každé štěňátko se narodí vyrovnané v povaze. Na svět přicházejí i štěňata submisivní, bázlivější, méně odvážná, nezávislá, kousavější, dravější, s majetnickými sklony. To mnoho lidí netuší a někteří chovatelé toho využívají - při výběru štěňátka vám řeknou, že jsou všechna stejná, aniž by upozornili na rozdíly v povaze jednotlivých štěňátek a vybrali takového majitele, ke kterému se daný pes hodí.

Výběr pejska by měl být událostí, na kterou si uděláte čas, nebo si najdete zkušené seriózní chovatele, kteří budou mít o svém odchovu přehled a poradí vám vhodné štěně, přičemž pro ně nebude problém jednotlivá štěňátka přesně charakterizovat. Stejně je to ale i s námi lidmi, každý z nás je originál s jinou povahou. Pokud se nebudete stydět říci chovateli něco o sobě, snáze vám vybere vhodné štěně, abyste k sobě ladili.

Při výběru štěňátka by vám mohl pomoci i velmi jednoduchý orientační test:

1. Dřepněte si na zem a lákejte štěňata k sobě.
2. Zkuste zatleskat.
3. Podržte štěňátko v náručí. Sledujte, které štěně k vám jde opatrně, které vůbec a které se k vám rychle přizene. Při tleskání sledujte, jestli se změnila reakce: které utíká pryč, které se vylekalo a stáhlo ocásek, které štěká: nebo vás snad některé olizuje, má sna-

„Pokud povaha štěňátka, které se vám líbí, neladí s vaší povahou, rozhodně si ho nevybírejte!“

hu vymanit se z náručí, počuralo se, nehýbe se, je čilé až moc? Podle reakce pejsků si můžete udělat představu o tom, s jakými vlastnostmi přišlo štěňátko na svět. Existují samozřejmě i testy povahy štěňátek s dvaceti situacemi a přesnými vyhodnoceními, které si můžete zapisovat do tabulky, ale předpokládám, že chovatele nechcete vystrašit a i výše uvedený jednoduchý testík vám může pomoci se dostatečně se zorientovat. Pokud usoudíte, že povaha štěňátka, které se vám exteriérově líbí, neladí s vaší povahou, rozhodně si takové štěně nevybírejte! Krása opravdu není všechno!

NA NIC NEČEKEJTE!

Štěně musíte vychovávat od chvíle, kdy podepíšete kupní smlouvu a stanete se jeho majitelem. Na nic nečekejte! Fenka tuto práci dělala několik týdnů, a pokud byla dobrou psí mámou, odvedla už za vás pěkný kus práce, ve které byste měli pokračovat. Vaše štěně se narodilo s instinktem přežít a respektovat vůdce smečky. Tím byste měli být vy. To, že je štěňátko malinké, roztomilé a krásně na vás kouká, je bonus, aby vás celá výchova bavila. Vychovávat znamená být laskavý, ale zároveň dohlížet na to, aby štěně dodržovalo určitá pravidla. Mnoho lidí si výchovu zaměňuje s něčím odpudivým a tvrdí, že na ni „nemají povahu“ nebo „srdce“, protože štěňátko nechťejí ubližovat. Většina lidí, kteří za mnou přichá-

zejí s tzv. problémovými psy, se svěřuje, že „neměli to srdce“ svého psa nějak omezovat, mohl si dělat, co chtěl, kdy chtěl, jak chtěl - zkrátka měl svobodu... Pokud však chcete mít fajn psa s normálním chováním, prostě MUSÍTE převzít výchovu štěňátka do svých rukou! Jiné cesty není.

MATEŘSKÁ VÝCHOVA

Fenky, na rozdíl od nás, mají na výchovu svých štěňátek spoustu času. Vždyť s nimi tráví celé dny a noci. Přestože i jednotlivá plemena a chovné fenky mají svou povahu, základní rysy výchovy jsou podobné. Od určitého věku jsou štěňata usměrňována, fena přestává jen trpělivě přihlížet, ale dává v případě nežádoucího chování potomka najevo svou nelibost. Tak štěně přesně pozná, co smí a co ne. Čím jsou štěňata starší, tím více se fenka věnuje jejich výchově a ona jsou vedena tak, aby z nich byli správní psi, kteří respektují určitá pravidla. Fenky nemají problémy potrestat své potomky v případě, že chování štěňátek není v souladu se psími pravidly.

SOCIALIZACE

Vyrovnané štěně nemá potíže se socializací, bere nové věci s přehledem. Měli bychom svá malá štěňátka seznamovat s děním ve světě, s lidmi, s různými situacemi, a tak v nich pěstovat zdravé sebevědomí a nebojácnost. Můžeme ovlivnit i bázlivost, se kterou se štěně narodilo: čím více situací takové štěně absoluuje do 16. týdne svého věku, tím větší bude šance, že jeho chování k okolnímu světu bude beze strachu.

KDY PŘICHÁZÍ PUBERTA?

U fenek přichází puberta kolem prvního hárání, u pejsků v době, kdy začne pravidelně zvedat nohu při močení. Tvrdit, že náš dvouletý pes, který nepřiběhne na zavolání, rve se na každém rohu a kousne nás do ruky, když mu chceme vytáhnout klišťe, je v pubertě, je tedy nesmysl. Určitě je lepší mít trošku přehled o tom, dokdy je naše štěňátko ještě štěňátkem a odkdy psím dorostencem, abychom jeho výchovu vedli s ohledem na jeho vývoj správně.

Věra Brunclíková, ambra@iol.cz